

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

72. ÉVFOLYAM

2002. OKTOBER

No. 5 (336), Vol.72, October 2002, USPS 178-560

5. SZÁM

MINDIGTARTÓ REFORMÁCIÓ

Olvasd: Róma 3:19-28.

Ilyenkor októberben, 31-e körül, mi evangélikusok, s velünk együtt a protestáns egyházak nagyobb része szerényebb vagy ünnepélyesebb formában a reformáció nagy művéről emlékezik meg, idén ennek 485. évfordulóján. De mindjárt hozzá lehet tenni, hogy az egyház reformációjáról elmélkedni bizony az egész keresztyénség dolga és feladata, mintahogy a 16. századbeli reformáció — s ezt előszeretettel oda-súrtjuk az 1517. évbe — sem volt valami elszigetelt esemény, s mintahogy éppen a múlt századnak a felismerése az, éppen a II. vatikáni zsinatot követő látókörszélekedésben, hogy Luther Márton az egyetemes egyház doktoraként kapcsolódott be adott körülmények közepette abba a mozgalomba, amely minden időben elvárja, hogy az egyház reformációja élő és ható legyen.

Jóval Luther előtt volt már felkapott nézet a nyugati keresztyénségben, hogy az egyháznak reformáción kell átesnie, s végeredményben már a keresztyénség kezd-

teitől tartozik a hitélet meggyőződéséhez, hogy az embernek minduntalan meg kell újulnia, vagyis személyében is állandó reformáción kell keresztülmennie. Luther, amikor a Szentkeresztséget magyarázta Kiskátéjában, így érvelt: A keresztség azt jelenti, hogy a bennünk levő régi embernek naponkénti bűnbánattól és megtéréstől a keresztség vízébe kell fulladnia és meghalnia minden bűnével és gonosz kívánságával együtt, és viszont naponként új embernek kell előjönnie és feltámadnia, hogy Isten előtt igazságban és tisztaságban öröké éljen.

Aki a mai világban jár, aki nem elfogult az egyházi jelenségek tekintetében, aki meg meri látni, hogy mennyire elharapódzott mind a sekélyesség, mind a névlegeség a keresztyének életében, az csakis azért imádkozhatik, hogy ezzel a fogalommal — reformáció — ne akadjunk meg történelmi visszatekintésnél, hanem inkább megszívleljük és alkalmazzuk most is, amit kíván, nevezetesen, hogy megújuljon az egyén, megújuljon az egyház, megújuljon a világ.

A mi rohanó korunkban, amikor mindennek, a hivatalbeli időnek, a munkapad mellett, az iskolapadban éppúgy, vagy a szabadidő kitöltésében, vagy ráadásul az egyházi, gyülekezeti közösségekben is, nincsenek izgalmasnak és izgatónak kell lennie, mintegy beválik Pál apostolnak az a jólismert, ihletett megállapítása, hogy a keresztről való beszéd, hol botránkozás-ként, hol bolondságként minősül, mert a mai ember, éppúgy, mint más korokban is, a maga sorsrendező erejében bízik és csakis erre az állítólagos erőre hajlandó magát rábízni. Ami kihalóban van, az a bűntudat, De nemcsak akármilyen bűntudat, mondjuk az ideig-óráig való rossz lelkiismeret, mert valamit nem éppen egyenesen, az előírt szabályok szerint tett, hanem a bűntudat Isten előtt!

Sok keresztyén emberben ágál a kísértés, hogy kihívóan álljon szembe Istennel, mint

ama példázatbeli farizeus, aki a szelektív összehasonlítás mértéke szerint várta el Istentől, hogy őt felmagasztalja, megdicsérje, megjutalmazza. S milyen nagy is a meglepetés! Ezzel a meglepetéssel, illetve ennek a lehetőségével sokan nem akarnak szembenézni. A korszellem pedig hangsúlyozottabban törekszik az emberi eredmények és alkotások igazolására. Holott eléggé kivehetők a disszonáns hangok is, amik arra mutatnak, hogy sokszor még úgynevezett jószándékúság sem jár kellő eredménnyel. Magátólrétetődőne ismerjük el a szeretet, a türelem, az áldozathozatal sokféle megnyilvánulásait. Itt azonban nem arról van szó, hogy segítünk-e a rászorultakon, ápoljuk-e a beteget, vagy éppen rendszeresen járunk-e templomba, hanem arról az általános nézetről, hogy mindez az ember érdeme és ezekkel kielégít bizonyos társadalmi és még talán, ha hisz ilyesmiben, isteni normákat is. Ha minden megszerezhető, ha minden megfizethető, csak legyen kellő eszköz hozzá, akkor az ilyen szemléletet, átvitt értelemben, könnyen lehet Isten felé is érvényesíteni. Vele, a mindenség Urával is lehet megegyezésre jutni, mert Neki el kell ismernie az emberi érdemeket, jócselekedeteket, s ezekhez hasonló eredményeket. Igen, Isten bizonyára ítélő Isten, de ítéletét, valami módon, már ahogy mi emberek ilyenkor ügyeskedünk, el is lehet háritani, netán éppen meg is fizetni!

De mert ez, ha nem is tudnánk miért, valahogy nincsen így, azért vagy az említett sekélyesség és névlegeség látszik tért hódítani, vagy az érdeklődés olyan állítólagos vallások iránt, amelyekben nincs olyasmiről szó, ami akár botránkozással, akár bolondsággal állítaná szembe hiteit. Minden reformáció — nemcsak a történelmi összefüggésben emlékeztetbe idézett —, ha igazi és mélybenszántó, a Krisztus kereszthalálára mutatva rajzolja ki azt a lehetőséget, ami által rendeződik Isten és ember, ember

MEGHÍVÓ

A Torontói Magyar Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház 2002. november 10-én du. 4 órai kezdettel ünnepi Istentiszteleten, majd állófogadással ad hálát megalakulásának 75. évfordulójáért.

Az Istentiszteleten Ft. Pryse Michael, a Keletkanada Evangélikus Egyházkerület püspöke az igehirdető.

Erre az ünnepi alkalomra szeretettel hívjuk minden hittestvérünket, gyülekezetünk barátait, s valamennyi kedves magyar honfitársunkat.

Az ünnepi Istentisztelet és fogadás helye a Bond Street 116. sz. alatti ev. templom.

Erős vár a mi Istenünk!

és ember viszonya egymáshoz. Mert tagadják bár, de tulajdonképpen azon függ minden a mi emberi világunkban, minden társadalmi és egyéni probléma közepette, hogy rendezett-e a kapcsolat Isten és ember között. Vagyis, hagyjuk-e Istent, hogy Ő legyen ennek az elrendezője, azon a módon, ahogy Ő tartja ezt legalkalmasabbnak.

Aki Istent haragvó, ítélő Úrnak tartja, az bizonyára ezt meg is tapasztalja. Az a farizeus így ment alá a templomból megalázva. Hiába tartotta meg a törvényt, az abszolút normához még csak közel sem ért, s ezért ítéletet kellett elviselnie. Mert Isten törvényét, még ha a Tízparancsolatot olyan egyszerűnek és követhetőnek is minősítjük, bizony meg nem tarthatjuk. A bűnbánó imádság szerint állandóan vétkezünk gondolatban és szóban és cselekedetben. Nincsen igaz, nincsen egy se. Bűnösök vagyunk! Ez a mi életünk keménydiója. Ezért nincs rend és béke és szeretet és igazságosság.

Az ilyen öndicsérő és önértékelő meglátásba szól bele Isten. Előtte nincsenek cselekedetek. Előtte nincsen törvénytartás. Előtte nincs érdem. Ő vagy ítél, vagy kegyelmet ad. És kegyelmét akként nyilvánítja ki, hogy adja Jézus Krisztust, az Ő Szentfiát, Aki a kereszten érdemli ki minden ember, az egész emberiség helyett a bűnbocsánatot. Helyetted is, helyettem is!

A reformáció tehát az a folyamat — ez volt a 16. századbeli reformáció alapállása is —, mely az embereket segít, készíteti, sőt éppen kihívja is, hogy merjenek bűnösök lenni, nem úgy, hogy bűnt bűnre halmozzanak, hanem hogy belássák, Isten normái előtt minden emberi törekvés csak hiábavaló tülekedés. Az Ő kegyelme szükséges, hogy a helyzet megváltozzék. Megbocsátó, új életre méltató szeretetét gazdagon, mérték nélkül adja azoknak, akik hitel fordulnak Hozzá, akik hiszik, hogy egyedül és kizárólag a Jézus Krisztusért engesztelődött meg Isten irántuk. Ez az a hit, amely igazza teszi az embert. Még a hit sem érdem, az is ajándék, s az a kegyelem, hogy ilyen hite lehet mindenkinek.

Az egyház kezdeteitől, mindaddig míg Isten e világot fel nem számolja, áll a hívás, hogy részesei legyünk a mindigtartó reformációnak. Az evangélikus hitvallási iratok gyöngyében, az Ágostai Hitvallásban, az áll többek között, hogy szertartások és szervezetek és szokások lehetnek különfélék az egyházban, azonban szükséges, hogy az Evangélium hirdetésének és a Szentségek kiszolgáltatásának kizárólagos elve és tartalma ez legyen: Az ember hit által igazul meg, a törvény cselekedetei nélkül, a tegnap és ma és holnap ugyanaz Jézus-Krisztus érdeméért! ^{bb}

JÖN A FEKETELEVES?

Tartottunk tőle, de reméltük, hogy nem lesz igazunk. Tartottunk tőle, hogy ha a választásokon nem az elmúlt négy évben kormányzó polgári erők nyernek, hanem visszajönnek a régi rend erői, az egyházak ismét hátrányos helyzetbe kerülnek. Tartottunk ettől, de reméltük, hogy nem lesz igazunk.

Az előjelek mindenesetre nem voltak biztatóak. Még a választások előtt Hiller István, aki akkor még a szocialista párt oktatási miniszterjelöltje volt, egy alkalommal ezt nyilatkozta: "A katolikus egyház kapni fog a szájára. Meg kell tanulnia, hogy mi, szocialisták nem tőrjük az ellenkampányt. Bíróági elszámoltatások lesznek. Át fogjuk világítani az összes katolikus egyházi vezetőt. Félreértés ne essék, nem tartom etikusnak, hogy azok világítsák át az egyháziakat, akik egykor belekényszerítették őket a becstelenségbe. De akkor is ez lesz. Ez lesz!"

Az ilyen megnyilatkozások ellenére bízunk abban, hogy nem igazolódna aggodalmaink. Sajnos, egyre kevesebb okunk van bízakodni, hiszen amióta kormányra kerültek a szocialisták, az egyházak már megkapták az első pofonokat. Ahogy az egyik mosonmagyaróvári katolikus lelkész társam mondotta, jön a feketeleves.

Még a nyáron vetette fel Szalay István, egyházügyi államtitkár, hogy a kisegyházak kérésére törölni kellene a történelmi egyházak kategóriáját. Szerinte elsőként a médiatörvény módosításakor kellene elhagyni a kifejezést, amelyet a későbbi törvényalkotáskor már nem használnának. A címzetes államtitkár felhívta a figyelmet arra, hogy a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló 1990. évi törvény nem tartalmazza a történelmi egyház kifejezést. A történelmi egyházakra nézve sértő és bántó javaslat ellen mind a négy érintett egyház hevesen tiltakozott.

A következő méretes pofon nem sokkal később érkezett. Ez év júliusában az országgyűlés úgy döntött, hogy a hitoktatók nem kapják meg a szeptembertől esedékes 50 százalékos pedagógusi alpbéremelést. Az ezzel kapcsolatos ellenzéki javaslatokat, amelyek korrigálni igyekeztek volna ezt az egyházakra nézve diszkriminatív döntést, a kormánypárti honatyák következetesen leszavazták. Jelenleg tehát úgy áll a helyzet, hogy minden pedagógus 50 százalékkal magasabb bért visz haza, kivéve a hitoktatókat.

Még el sem ült ennek az egyházellenes döntésnek a visszhangja, amikor újabb nagy megrökönyödést kiváltó hír látott

napvilágot. Agárdi Péter, a Magyar Rádió kuratóriumának szocialisták által delegált elnökhelyettese azt indítványozta, hogy a Kossuth Rádió jelenlegi formájában ne sugározza tovább a déli harangszót. Mint talán ismeretes, a déli harangszót követően narrátor mondja el, hogy melyik településnek a harangja szól, és bemutatják azt a templomot, gyülekezetet, települést. A rádió vezetése a millenniumi ünnepségek idején indította el ezt a közérdeklődést kiváltó műsort. A millenniumi ünnepségek véget értek, de ez a műsorelem a hallgatók és az egyház külön kérésére mostanáig megmaradt.

Tartottunk tőle, de reméltük, hogy nem lesz igazunk. Ma már viszont azt mondhatjuk, hogy sajnos okkal tartottunk visszarendeződéstől. És még az önkormányzati választások előtt vagyunk. Megalapozott a félelmünk, hogy az igazi feketelevest majd csak a választások után fogjuk megkapni.

Kiss Miklós, mosonmagyaróvári ev. lelkész

**Lapzártá táján értesültünk, hogy Szalay István egyházügyi államtitkár jelezte: A hitoktatóknak is folyósítják a pedagógusi béremelést szeptember 1-től visszamenően. Továbbá Hiller István oktatásügyi államtitkár szerint a római katolikus, református, evangélikus egyházakat és a zsidó hitközségeket az elmúlt századokban betöltött szerepük szerint megilleti a történelmi jelző. Az írás veleje így is időszertű marad. — Sz.*

PETŐFI ÚJ HELYEN

Pozsonyban 2003 tavaszára helyreállítják és őrzött közparkban helyezik el Petőfi Sándor többszörösen megrongált szobrát. A tót kormány 1.8 millió koronával, a magyar kormány 1.5 millió forinttal járul a költségek fedezéséhez. Embassy News

AZ EGYHÁZI JAVAKRÓL

Augusztus elején jelent meg a romániai hivatalos közlönyben az elkobzott egyházi javak visszaszolgáltatásáról szóló átfogó törvény, amelynek alapján az erdélyi magyar történelmi egyházak természetben kaphatják vissza az 1945 után állami tulajdonba került ingatlanjaikat.

A törvény értelmében az elkobzott ingatlanokat minden egyes esetben természetben szolgáltatják vissza. Kivételes esetben, ha például az ingatlan már nem létezik, az egyházak kártérítést kapnak. A bizottság rövid bizonyító eljárást követően az egyházakat azonnal visszahelyezi jogos tulajdonaikba. Ha viszont az ingatlanban közintézmény működik, az egyház köteles öt évre bérleti szerződést kötni a szóbanforgó intézménnyel. Népszabadság

KÉTSZÁZ ÉVE SZÜLETETT KOSSUTH LAJOS

Az új évezred második évében Magyarország és a határokon túl igen sok rendezvényt szerveznek Kossuth Lajos születésének kétszázadik évfordulója alkalmából. Az előjogok nélküli, a politikai szabadság és tulajdon egységén alapuló modern polgári nemzet megteremtéséért folytatott küzdelem, valamint Magyarország 1848–49-es szabadságharca oly mértékben elválaszthatatlan személyétől, hogy Kossuth alakja, politikai tevékenysége és szellemisége nemzedékeken átívelve az egyetemes magyar emlékezet részévé vált. Éppen ezért koronként más-más okból, de diktatúrák eszközeiként szolgáló, vagy Kossuth írásait és beszédeit szelektív módon kezelő, csupán kisszerű célok eléréséhez érveket merítő politikusok is szívesen hivatkoztak és hivatkoznak rá. Vélt vagy valós hibáit, tévedéseit nem ritkán a körülmények számbavétele vagy ismerete nélkül szokták mérlegre tenni. Szavai azonban minden időszakban, a magyar nemzet sorsával közösséget vállaló egyén számára egyetemes érvű mérceként szolgálnak, saját vagy mások tetteinek, ígéreteinak megítélésében: "... a haza örök, s nemcsak az iránt tartozunk kötelességgel, amely van, hanem az iránt is, amely lehet, s lesz."

Kossuth Lajos vagyontalan uradalmi ügyvédi családban született a zempléni megyei Monokon, 1802. szeptember 2-án. A nemesi armális csupán anyai lehetőséget biztosított számára, hogy tanulmányai végeztével utóbb a nemesi vármegyei közigazgatás alkalmazottja lehetett, s ily módon betekintést nyert a kor vidéki magyar társadalmának felsőbb rétegeit jellemző életvitelbe és gondolkodásmódba. Alapvető személyiségi jegyei azonban, úgy tűnik, már fiatalon megóvták attól, hogy a konvenciók könnyebb és komolyabb konfliktusaitól mentes utat járja. Az eperjesi evangélikus kollégium és a sátorlajújhelyi piarista gimnázium után a sárospataki református főiskola jogi fakultásán alapozta meg ismereteit, s már fiatalon kész volt szenvedélyesen érvelni a diákság igaza mellett valamely autoritás ellenében, adott esetben a nagytekintélyű és ellentmondáshoz nem szokott Kövy professzorral szemben. Az ekkor született anekdotikus megjegyzés, miszerint "domine Kossuthból" egyszer még "nagy országháborító" lesz, mindenképpen arra utal hogy az ifjú elszántan tudta képviselni azt az ügyet, mellyel azonosult.

Huszonegy éves volt, amikor a pesti ítélőtáblánál joggyakornoki idejét letöltötte s Zemplén-megyébe visszatérve megkezdte

ügyvédi gyakorlatát, melynek sikeressége a megyei közelletben való szereplés lehetőségét is biztosította számára. Kétségtelen, hogy ezen időszak alatt szerzett benyomásai csupán a tünetek számbavételére tették alkalmassá, mint első tanulmánya, az "Értekezés az éhségmentő intézetekről" tanúskodik. Az italozást, "cifrálkodást" például leegyszerűsítő módon a szegénység okaiként könyvelte el, s bízott abban, hogy a fennálló rendi jogi keretek kellő biztosítékot nyújtanak a problémák kezelésére. Az igazi eszmélést azután az 1828-as adóösszeírás megyei felülvizsgálata során szerzett tapasztalatai hozták meg számára, s a zempléni megyei levéltárban őrzött latinnyelvű összegezése kimondja, hogy a megye adófizetésre kötelezett paraszti népeisége szinte elképzelhetetlen nyomorban él. Magyar közjogi, illetve a lengyeleknek az orosz cári elnyomás elleni harcával kapcsolatos megnyilatkozásai szintén komoly figyelmet keltenek, s az idős Kazinczy Ferenc Kossuth egyik nagyhatású beszédét követően úgy jellemezte a fiatal ügyvédet, mint aki a "zendítés szövétnekét" tartotta kezében.

Az 1831-es kolerajárvány során kitört parasztfelkelés idején előbb megyei biztossá választották, majd a megyei konzervatívok gáncsoskodása ellenére, "távollevő főrend" képviselőtében a következő évben megjelenhetett a kor hazi életének legjelentősebb színterén, az országgyűlésen. Az előjogok sérelmének orvoslásáért síkra szálló nemesi ellenzékihez képest, mely mindig készvolt az uralkodó Habsburg-dinasztiával kötéendő kisszerű alkukra, az átfogó gazdasági és társadalmi reformokat célzó ellenzéki politika megvalósításán fáradozott. Ennek legfőbb eszközévé — minthogy "távollevők követeként" ténylegesen nem vehetett részt a vitákban — a korabeli közvélemény tájékoztatását tette kéziratossá "Országgyűlési Tudósítás"-ainak megjelentetésével. A szigorú cenzúra megkerülésével éjjeleken át írta, szerkesztette, és lelkes ifjak közreműködésével másolta az ülésektől készített összefoglalókat, melyekben a reformellenzék érveit és politikáját népszerűsítette.

Kossuth az országgyűlés végeztével is folytatta munkáját, és a reformellenzék elszigetelésének megakadályozása érdekében, politikai állásfoglalásokról tájékoztató "Törvényhatósági Tudósítások"-at küldött szét az országba. Ez a kiadványa az ellenzék megfélemlítésére törekvő önkényuralmi módszerek elleni tiltakozásnak is eszközzé vált, így természetesen ő sem kerülhetett el, hogy az ország adott törvényes

rendjéhez képest jogtalanul eljáró hatalom őt is perbe fogja és elítélje. Háromévi börtön után szabadult, megnövekedett népszerűséggel. 1841 januárjától a Deák Ferenc és Batthyány Lajos vezette reformellenzék lapját, a "Pesti Hírlap"-ot szerkesztette. Az angol példa nyomán írt vezércikkeiben nemcsak átfogó tulajdonjogi, igazságügyi, kerekedelmi, hitel- és művelődéspolitikai kérdésekről értekezett, hanem részletesen szólt az elmaradt közegészségügyi állapotokról, s megdöbbentő képet festett a csecsemőhalandóság mértékéről is.

Jóllehet ekkor már családos volt, meggyőződését nem bocsátotta áruba, nem keverte a cenzúrázó hatalom kegyeit. Kossuth tisztában volt azzal, hogy a megújulást célzó politikai és gazdasági reformok késeltetése nemcsak lemaradásunkat fokozza, mely társadalmi robbanással fenyeget, hanem Wesselényi Miklós báróhoz hasonlóan vallotta: A magyar nemzeti lét is kockán forog. Rövidesen azonban a reformkezdeményezéseket egy évtizeddel korábban elindító Széchenyi István grófnak támadtak aggályai Kossuth politikájának helyességét illetően, hiszen az elmaradottságért nem egyszer nyíltan a kormányzatot kárhóztatta. Széchenyi "A keler népe" írásában támadta a "Pesti Hírlap" "írályát", Kossuth viszont a "Felelet"-ében rámutatott, hogy maga a hazai valóság az, mely "lázít".

Az 1840-es évek közepétől azonban Kossuth nemcsak a parasztság tulajdonhoz és politikai jogokhoz való juttatásának kérdésével foglalkozott, hanem a német List Friedrich műveinek hatására a hazai ipar fejlesztésének és védelmének fontossága mellett is érvelt, miközben az Országos Védegyelet és a Gyáralapító Társaság szervezeti kereteit kihasználva próbált hivatkozni álláspontjára. A kor másik nagy feszítő problémáját, a nemzetiségi kérdést szintén a polgári átalakulás révén, a jobbágyrendszer mielőbbi felszámolásával, illetve megfelelő népképviselő biztosításával, mérsékelt és türelmes nyelvpolitikával kívánta megoldani. Az 1847-ben összeülő újabb országgyűlésen már Pest vármegye követeként volt jelen. A főrendek tábláján Batthyány Lajos gróf, míg az alsótáblán az ő vezérletével indult meg a küzdelem a döntő társadalmi reformokért. Az 1848 tavaszán jelentkező európai forradalmak hatását kihasználva sikerült törvényes keretek között, uralkodói jóváhagyással megvalósítani az ellenzék célkitűzéseit, s a Batthyány vezetésével megalakuló első felelős kormányban Kossuth a pénzügyi tárcát kapta. Következtesen Magyaror-

szág pénzügyi érdekeit képviselte, s amikor az udvar az önálló pénz- és hadügyekről való lemondást, vagyis az ország anyagi erejének és magyar katonák életének idegen, dinasztikus célokra való feláldozását követelte, Kossuth Magyarország alkotmányos jogainak védelme mellett foglalt állást. Amikor a Habsburg-dinasztia az országban élő nem magyarok népe mozgalmait is saját céljaira használta fel, világossá vált, hogy maga Bécs zárta el a kompromisszumok lehetőségét.

Az önvédelmi harc megindulását követően toborzókörútra indult az Alföldre, majd Batthyány Lajos miniszterelnök lemondását követően a demokratikusan választott népképviselői országgyűlés Kossuthot bízta meg az Országos Honvédelmi Bizottmány vezetésével, aki az így nyert felhatalmazás alapján vállalta az ország védelmének politikai irányítását. Az 1848 végére szerencsétlenül alakuló hadihelyzet ellenére is sikerült az alkotmányosságot fenntar-

tania. A főváros kiürülését követően ugyanis Debrecenbe tette át székhelyét az országgyűlés, miközben Kossuth éjt napallátéve dolgozott, tárgyalt, szervezett, hogy az önvédelmi harchoz fegyvert, pénzt, és embert teremtsen elő.

Amikor a törvénytelenül trónra lépett ifjú Ferenc József császár 1849 márciusában a birodalmi parlament feloszlatta, továbbá Magyarországot is beolvasztandó tartománnyá degradálta, Kossuth az ország legnagyobb részét felszabadító honvédsereg sikereit kihasználva válaszként ismét az "európai státuscsaládba" emelte az országot a dinasztia 1849. április 14-i trónfosztásával. Kossuth ezzel egy időben az országgyűlésnek felelős kormányzó elnöke lett. A megvert Habsburg hatalom azonban orosz katonai segítségért folyamodott, s 1849. augusztus 13-án a magyar hadsereg kénytelen volt letenni a fegyvert a túlerő előtt. Kossuth a harc folytatásának reményében elhagyta az országot.

Kétévi törökországi internálás után Angliában és az Egyesült Államokban — éppen 150 évvel ezelőtt — igyekezett támogatást szerezni a magyar ügynek, miközben a legszélesebb körű önkormányzatiságon és demokratizmuson alapuló alkotmányjavaslatot dolgozott ki, mely egyúttal alapjait képezte volna a magyarországi nemzetiségekkel való együttműködésnek és megbékélésnek. Az emigráns lét azonban fokozatosan elszigetelte, s amikor egykori miniszter-társa, Deák Ferenc a dinasztiaival kötendő kompromisszum kialakításán fáradozott, csak Magyarországra csempészett iratokban figyelmeztethetett a vélt előnyök hátrányaira. Utolsó évtizedeit az újonnan egyesült Olaszország egyik városában, Torinóban töltötte.

Hosszú életet élt, s 1894-ben bekövetkezett haláláig magával hordozta a Magyarország önrendelkezésének eltiprása miatti fájdalom terhét.

Dr. Kurucz György. In: Angliai Magyar Tükör.

A BETEGSÉG VÉGSŐ CÉLJA

"Ez a betegség nem halálos, hanem az Isten dicsőségéért van" (János 11:4).

Nem szoktuk kutatni a betegség célját, hanem inkább az okát, eredetét, gyökerét, melynek a célja az lehet, hogy meggyógyuljon a beteg. Az okok, a gyökerek feltárása után a gyógyítás, gyógyulás a cél. Diagnózis és terápia, így követi egymást és kapcsolódik egymással. Ezért, különösen szívközeli hozzátartozó esetén, mindenre képes az ember. Az ismert Graz-közi autóbusz katasztrófa után a helyi kórházban feküdt kómában hetekig egy 10 esztendő fiú. Az édesanyja ott volt mellette, orvosok lebeszélésére nem hallgatva, tudta, hogy jelenléte, simogatása, lélegzésének figyelése éjjel és nappal fontos, sőt nélkülözhetetlen. Suttogva szólongatta, hívogatta vissza fiát a halál közeléből. Igaza lett, életre szerette őt!

Kevesen gondolunk arra, hogy Istennek mi a célja egy-egy betegséggel. Próbára teszi hitünket, éltetni akar még akkor is, ha a betegség saját és mások bűneinek következménye, hogy egészségben tudjuk elvégezni feladatainkat családban, közösségekben, mások javára. Még célja van velünk!

De azt végképp nem értjük, hogy mindenkor emberének mindenkor "lázári halálos"

betegsége, melyből Krisztus egy időre még a halálból is kivezethet, miként szolgálja Isten dicsőségét és általa hogyan dicsőül meg az Isten Fia?!

Ha érthetetlen is, mégis betegség és halál feletti diadalának húsvéti fényét vetít előre, amikor már feltámadása előtt halottakat életre kelt. De feltámasztása az első hóvirág és ezt követi a "sok keresztje van" életünknek a naponkénti, majd végső, teljes megújulása, melyet Keresztúry Dezső "Vigasztalás" című versében így fogalmaz: "... s vajdúva újul életünk, mint tojásról le hull a héj: böjtből húsvét felé megyünk: Akit megöltek, újra él."

Az így megújult ember akar és tud mindent Isten dicsőségére cselekedni. S amint Bach a műveire is ráírta: "Soli Deo Gloria" (Egyedül Istené a dicsőség!), így Urunk is betegséggel terhelt testünk és szívünk falára ezt akarja rávésni a sebész késének nyomával is. A megmaradt hegekből, mint mementókból, hitéletünk mindennapján legyen olvashatóvá a gyógyultak hálája!

Így válnak transzparenssé életünkben Jézus sebei — amikor "halál lesi léptünk" —, hogy halál felett győzelmes, diadalmas Úr Jézus Krisztus van jelen, megtartó szeretetével

Minden gyógyulás előjelévé válhat Krisztus végső nagy diadalának is bűn, halál felett, amikor a "dicsőség a magasságban Istennek" végleg célhoz ér, a ma még a mélységből kiáltó emberiség életének teljes megújulásában. Amikor "minden nyelv vallja, hogy JÉZUS KRISZTUS ÚR az Atya Isten dicsőségére" (Filippi 2:11)

Szimon János, soproni ev. lelkész

Ezzel a cikkel az 1999. évi decemberi számban megkezdett sorozat végére értünk. Megköszönjük Nt. Szimon János lelkész úrnak, hogy cikksorozatát rendelkezésünkre bocsátotta. Ez a sorozat korábban az "Evangélikus Éket" c. hetilapban és nemrég "Vigasztalás" c. kiskönyvében is napvilágot látott. - Sz.

FELMENTETT PÜSPÖK

Az erősen konzervatív "Lutheran Church Missouri Synod" egyházban felmentették szolgálatától Ft. Benke Dávidot, az Atlanti Ev. Egyházkerület elnökét (= püspökét), mert tavaly szeptember 23-án, a new-yorki "Yankee" stadionban a szeptember 11-én történt tragédia után tartott vallásközi imagyűlésen, egyéb keresztény és nemkeresztény vallási vezetők sorában, imát mondott — ugyan Jézus Krisztus nevében — az áldozatok emlékeztérére és a gyászolók lelki békéjéért. Az LCMS egyház "szabályai" tiltják az ilyesmit. Lelkészük hivatalosan még más evangélikusokkal sem fungálhatnak együtt!

Synodical News

“Mégis vagyunk és élünk!”

Magyar evangélikusok Erdélyben

A Romániai Magyar Evangélikus-Lutheránus Egyházat a történelmi kényszer hozta létre. Az erdélyi magyar evangélikus-lutheránus gyülekezetek századokon át egyrészt a szászokhoz tartoztak, később teljes egészében csatlakoztak a Tiszántúli Evangélikus Egyházkerülethez, és ott volt a püspökségük is. Trianon után magukra maradtak Akkor kellett határozni arról, hogy a református egyházhoz vagy a szászokhoz csatlakozzanak. Előbbi esetben hitvallási, utóbbiban az anyanyelv kérdése vetődött fel. Reményik Sándor ihletésére az a döntés született, hogy maradjanak meg önállóan. 1921. július 7-én a kolozsvári Belmagyar utcai épületben tartották meg a zsinatot, ahol a magukra maradt gyülekezetek tagjai elhatározták, hogy megpróbálják saját lábukra állni. Kis létszámuk, szétosztottságuk ellenére megalakították az erdélyi magyar egyházkerületet. S mert akkor evangélikusként a szász egyház volt bejegyezve, ezért az ún. Zsinatpresbiteri Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházkerület nevet kellett felvegyék. Később csatlakoztak hozzájuk a tót evangélikusok is. Az 1951-es zsinat után két évvel ezelőtt összehívták a törvényhozó zsinatot, amely az egyházkerületnek új nevet adott: Romániai Magyar Evangélikus-Lutheránus Egyház. Ekkor egy új, modern nyelvhasználatú szabályrendeletet is alkottak.

D. Mózes Árpád püspök urat arról kérdezzük, hogy a mindenkori román állam hogyan viszonyult az egyházkerülethez?

– A történelmi egyházak közül mi vagyunk a legkevesebben. Az egyházi vagyion is így alakult. De büszkeséggel tölt el, hogy egyedüli magyar egyház vagyunk, melynek népessége a '92-es népszámláláshoz viszonyítva növekvő tendenciát mutat. [A kb. 32,000-es lélekszám kétszerese a maradék szász ev. egyháznak!] A Trianoni-döntés után kis vagyionunkból elég jócskán vettek el. A barcasági Apáca gyülekezetének több mint 900 hold erdeje volt, amitől már akkor megfosztották őket. Jelenleg az irások szerint alig tudnak kimutatni 84 hektárt, holott az erdő, ha elhanyagolva, gondozatlanul is, de ott van. Az egyik legreprezentatívabb templomunk az aradi, melyet 1905-ben építettek. Az 1906-os lelkészi jelentés szerint egy év alatt 76 keresztelező volt abban, most alig van 5-6. Trianon után a határmentén az emberek fejvesztetten menekültek. Ehhez hasonló fogyatkozás történt más városi gyülekezetekben is, melyeket mind kiforgattak vagyonaikból. 140 hektár földje volt a nagylaki, 26 a nagykarolyi kicsiny gyüleke-

zetnek. 9 iskolánkat Trianon után államosították. 1948-ban 7 iskolánkat vették el. Nagylakon 12 ingatlanunkat államosították. Ezekből kettőt erősen lerombolt állapotban visszaadtak. Kolozsváron, a Széchenyi téren, a 39. szám alatt, az egyház területén, a régi épületet lerombolták és helyébe új négyemeletes épületet építettek. Említhetném a hosszúfalui különleges esetet is. Itt két gyülekezetünk van, az alszegei és a felszegei. Utóbbinak volt egy kultúrháza — mely egyben imaterem is volt — nagy könyvtárral, olvasóteremmel. Ezt az épületet '48-ban államosították. Most hogy kormányhatározat nyomán 8 épületet visszaszolgáltattak, ezt is visszaadták. Amikor megtudták, hogy az épületet vissza kell adni, megkezdődött a rablás. Leszedték az ajtókat, ablakokat, és még a cserepeknek egy részét is, s amikor jeleztük ezt a polgármesteri hivatalnak, azt mondták: Ja, kérem, ez nem tartozik hozzánk. Kiderült, hogy időközben a város elajándékozta az épületet az Electroprecizia gyárnak, mely azt válaszolta: Nekünk semmi közünk az egyházzal, mi ezt az épületet az államtól kaptuk. Amikor már teljesen lekopaszították, lerombolták az épületet, akkor megjelent a gyár igazgatója és kijelentette: Van vevő az épületre, és ha 48 óra alatt nem vásárolja meg azt az egyház, akkor eladják másnak. A hívek kétségbeesetten jártak házról házra, gyűjtötték a pénzt, és visszavásárolták... a saját épületüket. Most külföldi segítséggel diakóniai és ifjúsági központtá alakítjuk át.

– A Beregi villa ügyében pereskedni kellett...

– A Szőlő utcai, gyönyörű, 14 szobás, nagy kerttel körülvett Beregi villa ügye közzismert. A villát Németországba kivándorolt evangélikus család hagyta az egyháznak, de átadták az ortodoxoknak. Amikor visszajelentették a városnál, azt mondták, természetesen visszajár, de várjuk meg a törvényt. Mire észbe kaptunk, a villát berendezték ortodox templomnak. Melléje még egy kis fatornyot is építettek. Amikor az ügyben törvényre mentünk, azt választották, nem tehetnek semmit, mert fel van szentelve templomnak. Eddig volt két tárgyalás, mindkét alkalommal elvesztettük a pert. Mi tovább visszük az ügyet.

– Ebben a harcban kikre számíthatnak?

– Külföldi hittestvéreink mellénk álltak. Már '89 előtt, de azután is, amikor 52 épületet tudtunk renoválni, köztük 21 templomot. Több parókiai épületet modernizáltunk. Szép parókia építettünk Fazekasváradon és Brassóban, Apácán ifjúsági há-

zat. Bukarestben gyülekezeti házat építettek. Új templom épült Sepsiszentgyörgyön, Csíkszeredában most épül. Isten kegyelméből s a külföldi barátaink segítségével próbálunk létezni. Így az egyházi élet megújult és szépen munkálkodnak lelkeszeink a gyülekezetben. Hálásak vagyunk az Istennek, hogy a kegyetlen Trianoni-döntés után — amikor sokszor meghúzták feletünk a vészharangot, hogy ennek az egyháznak úgy is már vége —, több mint 80 esztendő teltén, annyi zsarolás és rablás után is elmondhatjuk, hogy mégis vagyunk és élünk. Romániai Magyar Szó - Csomafáy Ferenc után

Adományok nyugtázása

Köszönettel nyugtazzuk a 2002. július 24-e és október 4-e között vett többféle adományt.

• AZ “ERŐS VÁR”-RA

Minden előfizetés a címszalagon kiemelten jelzett év végén jár/járt le. Előfizetések vételét a címszalagon jelezzük; itt a felülfizetéseket, stb. soroljuk fel:

\$100: Babos Sándor felesége sz. Karner Margit emlékére halálának 9. évfordulóján (ON), özv. Bottlik Józsefné férje emlékére halálának 2. évfordulóján (ON). Czokoly Júlia (OH), Kert Marianna szülei emlékére (CA). **\$50:** Özv. Bottlik Józsefné Hennyey Imréné emlékére (ON), özv. Domján Sándorné fivére, Nt. Károlyfalvi Béla emlékére (ON). **\$8:** Babos Sándor (ON), dr. Mekis Éva (ON).

• EV. EGYHÁZI KÖZÉPISKOLÁKRA

Aszód - **\$100:** Dr. André László (TX).

• A.M.E.K. TAGSÁGRA

2002: Molnár Virág (ON), dr. Tomaschek László (OH).

• A MAGY. EV. KONFERENCIA JAVÁRA

\$135: N.N. **\$80:** Dr. Tomaschek László (OH). **\$40:** Rigney Ildikó & Carlos (TX).

* * *
Szíves tájékoztatásul: Lapunkra az előfizetéseket és lapfenntartó adományokat **Erős Vár** névre és **P. O. Box 770828, Lakewood, OH 44107-0038** címre kérjük beküldeni.

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia a hazai ev. egyházi középiskolák javára és alkalmilag — akár adományozók által is — meghatározott egyházi szükség nyhítésére szívesen továbbít adományokat. Csekket vagy pénzes-utalványt **Hungarian Conference-ELCA** névre s **1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107-4505** címre kell küldeni. A csekken kérjük az iskolát (Aszód, Békéscsaba, Bonyhád, Bp.-Deáktér, Bp.-Fasor, Győr, Kőszeg, Miskolc, Nyíregyháza, Orosháza, Sopron/Berzsenyi, Sopron/Eötvös) vagy a segélyadomány más célját megjelölni. Minden adományért előre is hálás köszönetet mondunk. ☐

Övezzétek fel derekatokat
és lámpástok égjen
mert amely órában nem gondolnátok,
abban jön el az Ember Fia.
Lukács 12:35,40

“VELÜNK” VAGY “ÉRTÜNK”?

Éneklő egyház vagyunk. És jó az, hogy ha éneklés közben nemcsak az ének dallamára figyelünk, hanem tudatosítjuk, hogy mit is mond az ének szövege. Jelentősége van annak, hogy az “Erős vár” kezdetű énekünk szövegében a 2. vers 3. sora az új “Evangelikus Énekeskönyv” megjelenésével így változott meg: “De küzd értünk a hős vezér”, miközben a régi szöveg a “Keresztyén, azaz ‘Dunántúli’ Énekeskönyv” szerint így hangzott: “De küzd velünk a hős vezér”.

Sokan, megszokásból, vagy ahol az új énekeskönyv még nincs [?] használatban, még mindig ezt a régi szöveget éneklük: “De küzd velünk ...”. Ugyan miért írta Luther így: “értünk” [“Es streit’ für uns der rechte Mann ...”] és nem “velünk”? Nem azért, mintha Luther élete nem lett volna tele küzdelemmel. Tudjuk, hogy a kolostorban miként küzdött, sanyargatta önmagát, virrasztott, böjtölt. Így akart teljesen megtisztulni a bűntől, még a vágyak és gondolatok vonalán is. De ha magára nézett, utána is őszintén be kellett vallania, hogy nem tiszta, ott van szívében a bűn, az önzés, az engedetlenség. És kétségbeesetten mondta, ha Isten igazán akarja őt megítélni, el kellene kárhoznia. A Biblia sem vigasztalta meg őt mindaddig, míg meg nem ismerte Krisztust és rá nem döbbsent, hogy Isten igazsága nem büntető, hanem kegyelmező igazság. Ez volt Luther döntő reformátori felismerése!

De tágítsuk ki a kört. Sok keresztyén élettrajzában olvashatjuk, hogy hasonló módon jutottak el saját reménytelen küzdelmük után Jézushoz, Aki a bűnösök barátja. Wesley John, Hofacker Ludvig, Harms Ludvig, vagy a finn parasztproféta, Ruotsalainen Paavo lelki fejlődése során ugyanezen ment keresztül. Bunyan azt mondja, hogy amikor a Bibliát kezdte olvasni, vizsgálás és megnyugtató helyett “rátámadt” a Biblia és eléje tárta bűneit. Bizony, ezen mindenki átmegy, aki felébred a bűn álmából és próbál megszabadulni romlott természetétől a maga erejéből. És csak a vergődés mélypontján tárul fel előttünk, hogy az alap nem az ő ingtag szívük és küzdelmük, hanem Krisztus harca és győzelme. Kell harcolnunk naponta a bűn ellen, de bízni csak a “Hős vezérben” lehet, Aki küzdött és győzött értünk.

2Mózes 14:14-ben olvassuk Mózes szavait: “Az Úr hadakozik értetek, ti pedig maradjatok vesztég.” Luther említett énekeskönyv sora is ezt mondja: “Erőnk magában mit sem ér ... De küzd értünk a hős vezér.” A mózesi ige végső veszélyhelyzetben hangzott el: Izrael népe ott szorong az üldöző egyiptomi sereg és az elnyeléssel

fenyegető tenger között. A saját bűnével, romlott szívével küzdő ember is ilyen helyzetben van. Nem tud segíteni magán! A könnyelműségéből felébredő ember küzdeni kezd bűnei ellen. Tudja már, hogy a bűn szörnyű valóság és lesz ítélet is (Róma 1:18). Ezen a ponton lesz drága üzenet az evangélium, hogy Jézus magára vette a világ bűnét és érettem is meghalt a kereszten. Ez az evangélium, amelyet persze naponta újra hallanunk kell, mert a hit hallásból van. Luther beszél a “naponta hozzánk jövő Krisztusról”, s ez nem más, mint az olvasott és hallott evangélium.

Éneklő egyház vagyunk. Az evangélikus ének nem csupán dísz vagy szokás az Istentiszteleten, hanem a hit erősítését szolgálja. Az élő hitű gyülekezetnek lelki szükséglete az éneklés. Jó lenne ezt reformáció ünnepén újra tudatosítani. Ruotsalainen Paavo ezt jegyezte be erről Bibliájában: “Az emberi erő nem tehet semmit ... de aki Jézust megismerte ... mindig odamenekülhet az ítélet elől a kegyelem trónjához. Ez az isteni gyermekség előjoga.”

Luther énekei is ezt a kegyelemhez menekülést akadják elősegíteni. Adja Isten, hogy a reformáció ünnepén ne csak a múltira emlékezzünk, hanem Luther hite legyen sokak számára is személyes valóság. Akkor majd tudatosan énekelhetjük és személyes meggyőződéssel:

Erőnk magában mit sem ér, / Mi csak hamar elesnénk; / De küzd értünk a hős vezér, / Kit Isten rendelt mellénk. / Kérdezed: Ki az? / Jézus Krisztus az, / Isten szent Fia, / Az ég és föld Ura, / Ő a mi diadalmunk! (Ev. Énekeskönyv, 254:2.)

Gáncs Aladár, budapesti ev. lelkész. In. Evangelikus Élet.

•Az “Evangelical Lutheran Church in Canada” egyházban idén először került egyházkerületi püspöki tisztbe – nő a Saskatchewan Egyházkerület élére Ft. Halmarson Cynthia személyében, és – második világháború utáni német menekült a Brit Kolumbia Egyházkerület élére Ft. Preibisch Gerhard személyében.

•Az 1967 óta folyó evangélikus–katolikus párbeszéd idei újabb szakában a papság fogalmáról és jegyeiről érkeztek. Közös nyilatkozat ebben a tárgyban 2004-re várható.

•A Drezdában 1945-ben lebombázott, de már újjáépülő ev. Miasszonyunk-templom feltehetően 2005-ben kerül megnyitásra és felszentelésre. Erre az ünnepélyes alkalomra Penderecki Krysztóf lengyel r.k. zeneszerző komponál illő zeneművet, valószínűleg János evangéliuma szövegén alapuló Jézus Passiót.

KÖNYVPIAC

Iratterjesztésünkben megrendelhetők az alábbi könyvek @ US\$7 beküldésével (kivéve, ahol más ár van feltüntetve). Csekket, pénzesutalványt kérjük *Hungarian Conference-ELCA* névre és 1467 *Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107-4505* címre küldeni. (Egyes könyveknél a rendelés kielégítése eltarthat néhány hétig.)

Biblia, teljes, újfordítás.
Újszövetség, Károlyi–Ceglédi szöveg.
Boleratzky L.: Ordass Lajos, a mártír. US\$12.
Brachna Gábor: Útmutató bibliaolvasáshoz.
Fabiny Tamás: Keken András életregénye.
Gémes István: Hiszek. US\$12.
Gémes István: Jézus és Pál. US\$20.
Herényi István: Egyházjogi tükör.
Keken András: Deákteri esték.
Kemény Péter: Negyedórák Isten előtt.
E.J. Kunos: Missionary Memoirs. US\$20.
Mirák Katalin: Nem voltam egyedül I. US\$8.
Mirák Katalin: Nem voltam egyedül II. US\$8.
 I. és II. együtt US\$12.

Molnár Rudolf: Egyháztörténeti arcképcsarnok.
Ordass Lajos: A keresztfá tövében.
Ordass Lajos: Válogatott írások II. US\$18.
Ordass Lajos: Jó hír a szenvedőknek.
Ordass Lajos: Önéletrajzi írások II.
Ordass Lajos: Útravaló (napi áhitatok). US\$14.
Pósfay Gy.: A földön élő egész egyház. US\$16.
Rőzse István: A halál árnyékának völgyében.
Terray László: Izrael és az evangélium. US\$3.
Terray László: Küldetésben.
Terray László: Nem tehetett mást.
L. Terray: He Could Not Do Otherwise. US\$25.
Turchányi S.: Ha meghal a vörösbegy. US\$12.
Túróczy Zoltán: Ne félj.
Vajta Vilmos: Amíg időnk van. US\$18.
Veöreös Imre: A harmadik út.
Veöreös Imre: A középpont felől.

NAGYON IS ESEDEKESEK

a még ezévi előfizetések. Ezekre a figyelmet a címszalagon

Előfizetése lejárt!

jelzéssel hívjuk fel. Kérjük tehát az előfizetések beküldését. Az előfizetés USA-beli címre évi 6, kanadai címre évi 8, külföldre évi 15 US dollár. Felülfizetéseket, ill. sajtóadományokat is köszönettel fogadunk. Címünk:

Erős Vár
 P.O. Box 770828
 Lakewood, OH 44107-0038

Előfizetésekről

Minden előfizetést és felülfizetést/adományt a beküldő értesítése szerint könyvelünk el. Többre azonban, mint három évre szóló előfizetést nem fogadunk el; az így előálló “maradékot” adománynak tekintjük. Ha a beküldő nem jelez semmit, a beküldött pénzt legfeljebb háromévi előfizetésnek és esetleges adománynak számoljuk el. Az adományt felsoroljuk, az előfizetés állását a címszalagon jelezzük. Sz.

Az egyház hírei otthonról

- Az egri börtönintézetben ökumenikus kápolnát alakítottak ki evangélikus, református, és római katolikus egyházi támogatással. Evangélikus részről Aklán Béla Sándor egri gyülekezeti és börtönszolgálati lelkész végzi a bebörtönzöttek lelkigondozását
- Enesén a templomépítés 50. évfordulóját ünnepelte az ev. gyülekezet.
- Marosvásárhelyen új, Zselyken, Bőrcsön, Sárváron felújított templomát, Acsádon új, Zalaegerszegen felújított gyülekezeti házát, Békéscsabán felújított szeretetházát, Homokbödögén felújított orgonáját vette ünnepélyesen használatba az ev. gyülekezet.
- Siófokon Lampérth Gábor, Nemeskoltán Benedek János, Pécssett Baranyai Csaba és felesége, B. Rohn Erzsébet, Szák-Szenden Bartucz István, Erdélyben pedig, Kiskapuson Tamás János, Marosvásárhelyen Papp Noémi Melinda az ev. gyülekezet új lelkésze. A győri Diakonissza Anyaház új főnöknője Klell Erzsébet diakonissza testvér. A soproni Berzsenyi Dániel Ev. Gimnázium (Líceum) újonnan beiktatott igazgatója Tölly Balázs.
- Kaposzsekcsön, ahol Aradi András a lelkész, az ev. gyülekezet és az önkormányzat együttműködésével szeretetotthon épül, melyben 78 idősebb személyt látnak majd el jövő tavasztól kezdve. Sopronban ünnepélyes alapkövetéssel kezdték meg új evangélikus szeretetház építését.
- Meghalt Pásztor Pál ny. ev. esperes-lelkész és Hülvely Sándor ny. ev. rábaszent-andrási lelkész.
- A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületben Ittész János püspök Sággy Balázs – a Déli Egyházkerületben D. dr. Harmati Béla püspök Horváth Zoltán Olivér – az Erdélyi Magyar Ágostai Hitvallású Evangélikus-Luteránus Egyházban D. Mózes Árpád püspök Csabai Árpád, Feyér Attila, Gödri Alpár, és Illyés Márton végzett teológust szentelte lelkésszé.
- Az Újvidék melletti Petrőcön iktatták püspökké Vrbovsky Samuel esperest a délvidéki Tót Evangélikus Egyházban. Az ünnepi alkalomra meghívott testvéregyházak sorából azonban kifejejtették a délvidéki Magyar Ágostai Hitvallású Evangélikus Keresztyén Egyházat!
- “A templom egere – Internetről lelkipásztoroknak” címmel szeptemberben kapták kézhez a történelmi egyházak lelkészei azt a kiadványt, amelyben az internet használatával, egyházi alkalmazásával kapcsolatos ismereteket foglalja össze a Magyar

Keresztény Internet Egyesület és a Harmat Kiadó. A Széchenyi-terv támogatásával 5 ezer példány ingyen jutott el a lelkipásztorokhoz. A könyvhöz Ittész János győri evangélikus püspök és Korzenszky Richárd, a tihanyi bencés apátság perjele írt előszót. A kötet áttekinti az egyházi internetes munkát, a modern technika alkalmazásának lehetőségeit, segíti az elektronikus levelezés, az internetes keresés, s a honlapkészítés elsajátítását. A könyvhöz tartozó CD — internet használata nélkül — több mint hetven magyar keresztény honlap anyagának böngészését teszi lehetővé, emellett magában foglalja a Magyar Keresztény Portál honlapadatbázisának félezernél több magyar keresztény honlap címlistáját.

- Magyar Bálint oktatásügyi államtitkárnak a történelmi felekezetekhez intézett levelére, hogy hathatósan foglalkozzanak a roma problémákkal, a címzetek együttesen válaszoltak. Kifejtették, hogy szociális tevékenységük már régóta kiterjed a cigányok sorsának és helyzetének a javítására, s egyben örülnek, hogy megkeresték a római katolikus, református, és evangélikus egyházat, és a zsidó hitközségeket éppen akkor, amikor bizonyos körök az egyháznak a társadalmi térből való kiszorítását szorgalmazzák.

- A délvidéki Szabadkán, a vajdasági magyarság érdekvédelmére szeptember 21-én megalakult Magyar Nemzeti Tanácsban a magyar történelmi egyházakat Dolinszky Árpád, a délvidéki Magyar Ágostai Hitvallású Evangélikus Keresztyén Egyház püspöke képviseli.

- A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa és a Magyar Katolikus Egyház képviselői aláírták az európai egyházak által megfogalmazott Ökumenikus Chartát, s így tovább erősítették az egyházak közötti együttműködést és új lendületet adtak közös munkálkodásuknak. Evangélikus részről D. Szabik Imre elnök püspök volt az aláíró.

- Az augusztus 19-én, a Szent István ünnep előestéjén a Szilágyi Dezső téri ref. templomban megtartott közös evangélikus-református Istentiszteletet — melyen egyházi, állami, és társadalmi vezetők és jeles személyiségek is résztvettek — meghívásuk ellenére sem a Magyar Televízió, sem pedig a napilapok nem méltatták még arra sem (szándékosan?), hogy azt legalább híryanagukban ismertették volna.

- Az ev. gyülekezetet alapításának Béren a 340., Zselyken a 234., Zalaegerszegen a 100. évfordulóját ünnepelték.

- Mezőberényben a II. kerületi (tót) ev.

gyülekezet idősek gondozására klubházat létesített.

- A soproni ev. gyülekezetben megemlékeztek Budaker Oszkár gyülekezeti lelkészről, teológiai professzorról, teológus-otthon-igazgatóról halálának 50. évfordulója alkalmából. Az “Evangélikus Élet”-ben megemlékeztek Stromszky Ferenc Sámuel, dunáninnyi ev. püspökről születésének 210. évfordulóján (1792–1862).

- A Sárvári Evangélikus Gyülekezet és a Massachusetts államban működő Bedfordi (“Lutheran Church of The Savior”) Evangélikus Gyülekezet között már évek óta fejlődik a testvérgyülekezeti kapcsolat. Erről a bedfordiak gyülekezeti lapja is lelkesen számol be, különösen kihangsúlyozva örömeiket, hogy idén a sárváriak küldöttsége Gyarmati István lelkészük vezetésével hozzájuk látogathattak. A bedfordiak eddig Sárváron angol nyelvtanfolyamokat, amerikai vasárnapi iskolát vezettek, és hozzájárultak a gyülekezeti épületek karbantartásához anyagi segítséggel és fizikai munkával is.

- A legutóbbi népszámláláskor 260-féle valláshoz tartozónak jelezték magukat a magyarok — közölte a budapesti Központi Statisztikai Hivatal.

- Gyulán betörők jártak az ev. templomban. Az ellopott kegytárgyak később megkerültek. Ott Jakab Béla, egykori csikágói ösztöndíjasunk a gyülekezet lelkésze (szatmárnémeti szolgálatból települt át).

Ev. Élet et al.

Emlékezünk! Emlékezzünk!

az 1848/49. évi szabadságharc
154. évfordulójára

“1849. október 6”
153. évfordulójára

az 1956-os szabadságharc
46. évfordulójára

a reformáció
485. évfordulójára

Emlékezzünk ősökre,
a hit és kard hőseire,
gyászokra és diadalmakra is.

A hazáért való küzdelmekért,
hitvédők kiállásáért,
életek áldozatáért
legyen Istené az áldás,
legyen mienk az áldott emlékezés
és az emlékezésben
a jövőért való reménység!

GYÜLEKEZETI HÍREK

CLEVELAND — ELSŐ

Beszolgáló lelkész: Juhász-Shepherd Ferenc
 Templom és lelkései hivatal: 2830 Martin Luther King Blvd. (44104). Tel.: (216) 721-7074. Vasárnap-i Istentisztelet délelőtt 10 órakor, angol/magyar. Mihályi Ernő gondnok telefonszáma: 561-7316. A lelkész otthoni telefonszáma: 941-2212.

CLEVELAND — NYUGAT

Lelkész: Tamásy Zoltánné

Templom: West 98th St. és Denison Ave. Lelkészi hivatal: 3245 West 98th Street (44102). Tel.: (216) 961-6895. Istentisztelet minden vasárnap de. 9:30-kor angolul, 10:45-kor magyarul. Úrvacsora-osztás a hó első vasárnapján és ünnepnapokon.

Köszönetet monok ezúton is dr. Pósfay György genfi lelkész úrnak és Pátkai Róbert londoni püspök úrnak, hogy gyülekezetünkben szolgáltak a nyár folyamán. Isten szertete legyen velük, szeretettel gondolunk rájuk. Köszönet a szeretetvendégség ebédjéért Juhász Ednának, Juhász Terinek, Gyarmathy Csabának és Erzsébetnek, s Mezősi Lajosnak és Verának! ■ Október 13-tól gyülekezetünk vendége lesz Budavári Zita Magyarországról. Ő a Bölcső Alapítvány elnöke. A csecsemőgyilkosság ellen harcol. Az ellehetetlenült élet-helyzeti, várandós anyák problémáinak segítése, megszületett gyermekek sorsának örökbeadásának rendezésében nyújt segítséget. Óriási hivatással szolgál, hogy a magyar gyermekek megszülethessenek és jó családokhoz kerüljenek. Az Alapítvány mottója Jézus mondása: "Egy se vesszen el e kicsinyek közül!" Zita asszony előadást tart gyülekezetünkben; reménységünk szerint október 20-i ebédünkön is jelen lesz. ■ Kolbáskészítés november 16-án; bazárunkat 17-én vasárnap tartjuk. ■ Isten megtartó kegyelme legyen mindnyájunkkal! Erős vár a mi Istenünk! — TÉ.

TORONTO

Lelkész: Bernhardt Béla főesperes

Templom: 116 Bond St. Lelkészi hivatal (minden posta ideküldendő): 1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107-4505, USA; tel.: (216) 221-3178. Felügyelő: Bottlik Józsefné; tel.: (416) 484-1540. Istentisztelet, július-augusztus kivételével, a hónap második és negyedik vasárnapján du. 4 órakor.

Megköszönjük Molnár Virág aasszonytestvérünknek, hogy az augusztusvégi ökumenikus Istentiszteleten gyülekezetünket lektori szolgálattal képviselte. ■ Október 27-én, reformáció vasárnapján Istentiszteletünkön úrvacsoraosztás is lesz. ■ Emlékeztetjük hit-testvéreinket és barátainkat, hogy november 10-én, vasárnap du. 4 órakor Istentisztelettel és utána állófogadással ünnepeljük meg gyülekezetünk alakulásának 75. évfordulóját. Ezen az Istentiszteleten Ft. Pryse Michael, kanadai egyházkerületünk püspöke lesz az igehirdető. Mindenkit szeretettel hívunk és várunk! ■ Előre jelezzük, hogy ebben az évben még december 22-én, karácsonyi Istentiszteletünkön lesz úrvacsoraosztás. ■ Kiemeltebb dátumok jövő évre: (1) Január 19-én gyülekezetünk a házigazdája a torontói magyar keresztyén egyházak 34. ökumenikus Istentiszteletének; a megrendezéshez sokak segítségére van szükség. (2) Február 23-án, az Istentiszteletet követően tartjuk meg évi közgyűlésünket. Ekkor jár le az 1999 februárjában választott presbitérium mandátuma ■ A reformáció ünnepehez: "Hiszen kegyelemből van üdvösségetek a hit által, és ez nem töletem van: Isten ajándéka ez; nem cselekedetekért, hogy senki se dicsekedjék. Mert az Ő alkotása vagyunk, akiket Krisztus Jézusban jó cselekedetekre teremtett, amelyeket előle elkészített Isten, hogy azok szerint éljünk" (Efezus 2:8-10). Erős vár a mi Istenünk! — BB.

LEGGÖZELEBBI LAPZÁRTA
 2002. NOVEMBER 15-ÉN

Mindennapi kenyér

Útmutató a Biblia olvasásához

2002. NOVEMBER

1. Mindenszentek emlékezete
 34. Zsoltár — Máté 5:1-1
 2. Máté 26:20-25 — Jelenések 9:13-21
- PÜNKÖSD UTÁNI 24. VASÁRNAP**
 Heti ige: 1Timóteus 6:15-16
3. 1Thesszalonika 2:9-13 — Mt. 23:1-12
 4. 1Péter 2:11-17 — Jelenések 11:1-2
 5. Habakuk 2:9-20 — Jelenések 11:3-14
 6. Ézsaiás 7:1-9 — Jelenések 11:15-19
 7. 1Korinthus 3:16-23 — Jelenések 20:1-6
 8. Lukács 23:1-5 — Jelenések 20:7-10
 9. 2Péter 3:13-18 — Jelenések 20:11-15
- PÜNKÖSD UTÁNI 25. VASÁRNAP**
 Heti ige: 2Korinthus 6:2
10. 1Thessz. 4:13-18 — Máté 25:1-13
 11. Márk 4:1-9 — Jelenések 21:1-8
 12. Márk 13:9-20 — Jelenések 21:9-14
 13. 1Kor. 7:25-33 — Jelenések 21:15-27
 14. 2Thesszalonika 2:1-12 — Jel. 22:1-5
 15. Máté 26:36-41 — Jelenések 22:6-15
 16. Márk 13:30-37 — Jelenések 22:16-21
- PÜNKÖSD UTÁNI 26. VASÁRNAP**
 Heti ige: 2Korinthus 5:10
17. 1Thessz. 5:1-11 — Máté 25:14-30
 18. Máté 7:21-27 — Ézsaiás 1:1-9
 19. Ezékiel 22:23-31 — Ézsaiás 1:10-20
 20. Róma 2:1-11 — Ézsaiás 1:21-31
 21. 2Thessz. 1:3-12 — Ézsaiás 2:1-5
 22. Máté 26:59-66 — Ézsaiás 2:6-22
 23. 84. Zsoltár — Ézsaiás 3:1-15

AZ EGYHÁZI ÉV UTOLSÓ VASÁRNAPJA

Heti ige: Lukács 12:35

24. Efezus 1:15-23 — Máté 25:31-46
25. 5Mózes 34:1-8 — Ézsaiás 4:2-6
26. 1Péter 1:13-21 — Ézsaiás 5:1-28
27. Kolossé 4:2-6 — Ézsaiás 6:1-13
28. Hálaadás napja (USA)
 Filippi 4:4-9 — János 6:25-35
29. Máté 27:50-54 — Ézsaiás 7:1-17
30. András apostol emléknapja
 Róma 10:10-18 — János 1:35-42

2002. DECEMBER

AZ EGYHÁZI ÉV KEZDETE

ÁDVENT 1. VASÁRNAPJA

Heti ige: Zakariás 9:9

1. 1Korinthus 1:3-9 — Márk 13:24-37
2. 1Péter 1:8-13 — Ézsaiás 8:1-15
3. Zsidók 10:32-39 — Ézsaiás 8:16-22
4. Kolossé 1:9-14 — Ézsaiás 8:23-9:6
5. 1Thesszalonika 5:1-8 — Ézs. 9:7-10:4
6. Jeremiás 30:18-22 — Ézsaiás 11:1-10
7. Ezékiel 37:24-28 — Ézsaiás

ÁDVENT 2. VASÁRNAPJA

Heti ige: Lukács 21:28

8. 2Péter 3:8-13 — Márk 1:1-8
9. Zsidók 6:9-12 — Ézsaiás 14:1-23
10. Jelenések 2.12-17 — Ézsaiás 19:16-25
11. 85. Zsoltár — Ézsaiás 24:1-23
12. 2Korinthus 5:1-10 — Ézsaiás 25:1-9
13. Lukács 22:66-71 — Ézsaiás 26:1-6
14. 1Thessz. 4:13-18 — Ézsaiás 26:7-19

ÁDVENT 3. VASÁRNAPJA

Heti ige: Ézsaiás 40:10

15. Ézs. 61:1-4,8-11 — János 1:6-8,19-28
16. Hóseás 14:2-10 — Ázsaiás 28:14-22
17. Zofóniás 3:14-20 — Ézsaiás 29:1-8
18. 1Thessz. 5:16-24 — Ézsaiás 29:17-24
19. 2Korinthus 1:18-22 — Ézsaiás 30:1-17
20. Jelenések 5:1-5 — Ézsaiás 32:1-20
21. Tamás apostol emléknapja
 Efézus 1:3-6 — János 20:24-31

ÁDVENT 4. VASÁRNAPJA

Heti ige: Filippi 4:4-5

22. Róma 16:25-27 — Lukács 1:26-38
23. Jelenések 22:16-21 — Ézsaiás 35:1-10
24. Karácsonyest
 Titusz 2:11-14 — Máté 1:18-25
25. KARÁCSONY 1. ÜNNEPE
 Zsidók 1:1-4 — Lukács 2:1-20
26. KARÁCSONY 2. ÜNNEPE
 Kolossé 1:15-20 — János 1:1-14

27. János apostol emléknapja
 1János 3:1-6 — János 21:20-24
 28. Jelenések 7:1-4,9-10 — Máté 1:1-25
- KARÁCSONY UT. 1. VASÁRNAP**

Heti ige: János 1:14

29. Galata 4:4-7 — Lukács 2:22-40
30. 1János 2:5-11 — Máté 2:1-23
31. Év utolsó napja (Szilveszter)
 90. Zsoltár — Róma 8:31-39

(L. & RCL)

ERŐS VÁR
 P O BOX 770828
 LAKEWOOD OH 44107-0038
 RETURN SERVICE REQUESTED

PERIODICALS POSTAGE
 PAID
 CLEVELAND, OHIO

ELŐFIZETÉSE
 LEJÁRT-E?

0003 CC
 MRS GABOR BRACHNA
 4211 VIRGINIA DR
 FAIRVIEW PARK OH 44126-1755